

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

DOI <https://doi.org/10.59647/978-617-520-999-8/1>

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

14 листопада 2024 року

Київ
Видавництво Ліра-К
2025

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 27 від 29 листопада 2024 р.)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VII Міжнародної конференції (14 листопада 2024 року). – Київ : Видавництво Ліра-К, 2025. – 728 с.

ISBN 978-617-520-999-8

У матеріалах VII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу; сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

*За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність
їх автори.*

УДК 37.09

ефективність виконання бойових завдань. Дані досліджень підтверджують, що використання НІТ може суттєво покращити фізичну готовність військовослужбовців за більш короткий час, що робить цю програму актуальною та необхідною у сучасних умовах служби.

Список використаних джерел

1. Платонов В.М. Сучасна система спортивного тренування: підручник/ В.М. Платонов. К.: Перша друкарня, 2021. – 672 с.

2. Про затвердження Інструкції з фізичної підготовки в системі Міністерства оборони України від 05.08.2021 р. №225. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1289-21#n13>

3. Шамич О.М Фізична культура і спорт як основа здоров'я і благополуччя особистості: навчальний посібник /О.М. Шамич, Л.З. Сердюк, Г.В. Іваннікова/ –К. : Талком, 2023. – 131 с. <https://repository.knuba.edu.ua/items/0556ed25-7d1e-40cd-bfd3-0b908aefa24d>

4. Joonas Helén, Heikki Kyörläinen, Tommi Ojanen and others. High-Intensity Functional Training Induces Superior Training Adaptations Compared With Traditional Military Physical Training 2023. URL: https://www.researchgate.net/publication/371968216_High-Intensity_Functional_Training_Induces_Superior_Training_Adaptations_Compared_With_Traditional_Military_Physical_Training

5. Zoran Milanović, Goran Sporiš, Matthew Weston. Effectiveness of High-Intensity Interval Training (HIT) and Continuous Endurance Training for VO₂max Improvements: A Systematic Review and Meta-Analysis of Controlled Trials. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26243014/>

УДК 37.035.7

Кисельов Микита Дмитрович,

*аспірант кафедри інформаційних технологій в архітектурі
Київського національного університету
будівництва і архітектури;*

Руденко Микола Васильович,

*доцент кафедри професійної освіти,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський національний університет
будівництва і архітектури*

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ ТА ДИЗАЙНЕРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ

Почуття краси в архітектурі є ключовим елементом у формуванні естетичної культури майбутніх архітекторів та дизайнерів. Це почуття визначає не лише стиль і форму проєктів, але й сприйняття світу загалом. Під час навчання в університеті важливо закласти основи розуміння краси,

гармонії та пропорцій, які є фундаментальними для будь-якої архітектурної та дизайнерської роботи. Відсутність цієї основи може призвести до втрати зв'язку між архітектурними рішеннями та емоційним впливом на оточення. Освітній процес повинен створювати умови для розвитку естетичного чуття, що ґрунтується на поєднанні історичних знань, творчого мислення і практичного досвіду.

Методологічну і теоретичну основу дослідження становлять фундаментальні філософські, психологічні, педагогічні ідеї про естетичний розвиток особистості, обумовленість самовизначення особистості широтою і змістом її діяльності (О. Леонт'єв, С. Рубінштейн, А. Петровський), про центральне місце гуманізму у вихованні та про виховання у колективі (А. Макаренко), про необхідність цілісного підходу до гармонійного і всебічного розвитку особистості та про місце і роль естетичного виховання у цьому процесі (В. Сухомлинський), положення про теорію наукового пізнання, теорію педагогічної та професійної освіти, системний підхід як різнобічний і багатоваріантний спосіб аналізу досліджуваних проблем (І. Блауберг, Т. Львіна, Є. Маркарян та ін.), психолого-педагогічні концепції вітчизняних і зарубіжних учених про особистість (Б. Анан'єв, В. Моляко, Я. Пономар'єв, С. Сисоєва, А. Маслоу та ін.), особистість як активного суб'єкта діяльності й розвитку (І. Зязюн, В. Кремень, М. Каган та ін.), а також особистісно орієнтований, діяльнісний і синергетичний підходи до виховання (І. Бех, В. Рибалка, В. Ягупов та ін.), психолого-педагогічну сутність девіантної поведінки підлітків (М. Алемаскін, С. Белічева, А. Белкін, А. Гонєєв, Л. Зюбін, А. Кочетов, В. М'ясищев, І. Невський та ін.), медичний (психобіологічний) аспект проблеми поведінки підлітків, що відхиляється від норми (А. Гройсман, В. Кашенко, А. Личко та ін.), морально-правовий (кримінологічний) аспект (Б. Алмазов, Г. Міньковський, Д. Фельдштейн та ін.), взаємозв'язок феномена "соціальне сирітство" та девіантної поведінки підлітків (В. Бочарова, Н. Іванова, М. Лазутова та ін.), способи моделювання професійної діяльності (Н. Кузьміна, Н. Тализіна, В. Якунін та ін.), використання тренінгу як засобу професійного навчання педагогів (І. Вачков, Ю. Ємельянов, Н. Клюєва, Г. Ковальов, Л. Петровська та ін.). Крім того, дослідження ґрунтується на розробках особистісного аспекту сприйняття прекрасного у житті і художнього образу в мистецтві (І. Зязюн, О. Семашко, В. Маслов).

Вивчення архітектури минулого дозволяє студентам побачити, як змінювалися естетичні ідеали під впливом соціально-політичних і культурних

змін. Це допомагає сформувати критичне ставлення до сучасних трендів і виробити власне уявлення про красу в архітектурі. Важливо також підкреслювати, що краса в архітектурі не завжди є очевидною і часто потребує глибшого розуміння культурного та історичного контексту.

Мистецтво є невід'ємною частиною процесу формування почуття краси у студентів-архітекторів. Вивчення класичних і сучасних творів мистецтва, а також відвідування виставок і музеїв допомагає студентам розвинути вміння бачити та оцінювати естетичну цінність форм, кольорів і пропорцій. Крім того, важливо підкреслювати, як мистецтво різних епох і стилів вплинуло на розвиток архітектури. Наприклад, художники епохи Відродження, такі як Леонардо да Вінчі та Мікеланджело, часто створювали архітектурні проекти, що поєднували в собі мистецькі та технічні рішення.

Важливим внеском у теорію та практику естетичного виховання було опрацювання мислителями Давнього Сходу проблем творчої оригінальності, поняття майстерності і натхнення, раціонального та емоційного в художньому сприйманні.

Середньовічний естетичний ідеал звертається як до ідеї краси та довершеності, що властиве Богу і світу - його творінню, так і людини, що має безсмертну душу. Живопис і скульптура Середньовіччя відкрили велич високих почуттів людини у тлінному тілі. Безумовно, Середньовіччя збагатило культуру розумінням потреби глибокої уваги до внутрішнього світу людини, до її неповторності та унікальності, особливо це стосується архітектури західної Європи.

Багатство досвіду естетичного виховання молоді в епоху античності повною мірою було успадковано культурною традицією Київської Русі, що дозволило створити ствердити її вагомий авторитет у світі. Характерно чітке визначення Батьківщини, як естетичного ідеалу, стало головним для естетичної думки і практики виховання Київської Русі. Після прийняття християнства на Русі у багатьох історичних пам'ятках знаходять своє місце естетизація релігійного ідеалу і утвердження істинності божественної краси.

Означені підходи до естетичного виховання періоду Київської Русі значною мірою обумовили створення плідної основи естетики та педагогіки Козацької доби. Розвиток української козаччини збігся у часі із західноєвропейським Відродженням, яке стало добою розвитку основних ідеалів гуманізму і краси людини. Однією з основних ідей нового світогляду - гуманізму стала ідея людини, яка сама творить свою долю, здатна до безмежного самовдосконалення. Естетичне виховання гуманісти

розуміли як розвиток людини духовно й фізично, формування високих моральних якостей. Ідеал цілісної, гармонійно розвиненої особистості, який склався в епоху Відродження, слугує метою естетичного виховання молоді в сучасних умовах.

Саме у добу Козаччини відбулося значне збагачення національних виховних традицій, що визначило своєрідний потужний арсенал педагогічних форм, методів, прийомів та засобів естетичного виховання молоді.

Вивчення естетики доби Просвітництва дало можливість зробити правомірний висновок про те, що краса, як категорію естетики, потрібно розуміти не лише як формальну правильність, простоту чи пропорційність. Без різноманітності, яка відповідає принципу доцільності, краса неможлива. В сучасних умовах здійснення естетичного виховання неповнолітніх засуджених у закладах пенітенціарної системи цей фактор повинен враховуватися якнайповніше, а ідея "сродної праці" (Г. Сковорода) – трудової діяльності, що відповідає здібностям та прагненням людини, повинна стати головною умовою життя вихованок як прекрасного, так і морального.

За переконанням Т. Г. Шевченка пізнання прекрасного в результаті естетичного виховання може стати могутнім засобом розвитку самосвідомості людини, сприяти утвердженню в житті ідеалу цілісної людини, уявлення про яку пов'язане з життєвою активністю, зі здатністю долати несприятливі обставини життя, з почуттям власної гідності.

Всебічна програма естетичного виховання, не лише теоретично обґрунтована, а й втілювана в творчості світочех української суспільної думки кінця XIX – початку XX ст., є носієм багатьох плідних ідей, які і понині не втратили своєї об'єктивної значимості і повинні розвиватися на ґрунті сучасних психолого-педагогічних підходів.

В контексті діалектико-матеріалістичної концепції людини послідовне застосування до аналізу духовної культури матеріалістичного пояснення суспільних явищ обумовило погляди основоположників марксизму на природу та специфічні особливості естетичної свідомості, соціально-історичні передумови її формування в різних суспільно-економічних формаціях, соціально-культурні механізми зумовленості рівнем продуктивних сил і виробничих відносин суспільства, його класовою структурою, політичною та ідеологічною надбудовами тощо.

В педагогічній науці минулих десятиліть та на сучасному етапі її розвитку здійснено педагогічні дослідження, які є основою подальшого вивчення питань стосовно виховання майбутніх архітекторів і дизайнерів. Накопичено наукові знання, що слугують теоретичним та практичним підґрунтям дослідження проблем естетичного виховання майбутніх архітекторів і дизайнерів. Напрями аналізу проблем виховання (перевиховання) підлітків є багатовекторними.

Важливо не обмежувати естетичний розвиток студентів лише теоретичними лекціями. Практичні проєкти, в яких студенти створюють власні архітектурні або дизайнерські концепції, дозволяють застосовувати знання на практиці та експериментувати з формами й матеріалами. Викладачі повинні заохочувати студентів до креативних експериментів, але при цьому вчити їх оцінювати естетичну цінність своїх рішень через аналіз пропорцій, гармонії та загального візуального впливу.

Сучасні технології відкривають нові можливості для розвитку естетичного почуття. Студенти можуть використовувати 3D-моделювання та віртуальну реальність для того, щоб експериментувати з архітектурними формами і матеріалами в реальному часі. Такі технології дозволяють майбутнім архітекторам бачити свої проєкти з різних перспектив, аналізувати їхню естетичну та функціональну цінність ще на етапі проєктування. Це значно покращує здатність студентів до критичного оцінювання своїх робіт і допомагає розвивати чуття краси через інтерактивну взаємодію з проєктами.

До основних завдань естетичного виховання в умовах ЗВО належать: розвиток естетичного сприйняття; формування естетичного смаку; розвиток здібності діяти за "законами краси" чи вміння створювати прекрасне у всіх галузях діяльності.

Природа завжди була джерелом натхнення для архітекторів і дизайнерів. Студенти мають розуміти, як природні форми, кольори й текстури можуть бути інтегровані в архітектурні проєкти для створення гармонійного та естетично привабливого середовища. Викладачі можуть організувати екскурсії на природу, щоб студенти мали змогу досліджувати природні ландшафти та аналізувати, як вони можуть бути використані в архітектурі. Наприклад, органічна архітектура, як у роботах Френка Ллойда Райта, демонструє, як архітектурні об'єкти можуть гармонійно вписуватися в природне середовище, створюючи єдність між природою та будівлею. Студенти, які розвивають здатність бачити красу в природі, зможуть ефективніше використовувати ці принципи у своїх архітектурних проєктах.

Отже, формування почуття краси у студентів-архітекторів є багатограним процесом, що поєднує історичні знання, мистецькі впливи, практичну роботу та новітні технології. Завдяки інтеграції цих компонентів у навчальний процес, студенти розвивають здатність створювати не лише функціональні, але й естетично привабливі архітектурні рішення. Важливість цього процесу полягає в тому, що архітектура є частиною нашого середовища, яке впливає на емоційний стан і якість життя. Таким чином, виховання почуття краси під час навчання є критичним завданням, яке забезпечить успіх майбутніх фахівців у створенні гармонійного та естетичного середовища.

Історичний аналіз проблеми естетичного виховання майбутніх архітекторів і дизайнерів уможливив висновок про те, що генеза естетичного виховання проходить стадію передумов, становлення, початку, розвитку як цілісного утворення серед інших духовних явищ. Особливо важливим для ЗВО є стадія розвитку у здобувачів вищої освіти почуття краси в архітектурі і дизайні у поєднанні із екологічним напрямком виховання.

Список використаних джерел

1. Калениченко Р., Кремень Л. Етичні кодекси поведінки в контексті формування ментальності військовослужбовців та протидії гендерній дискримінації // Збірник наукових праць “Військова освіта” Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. 2019. № 1 (39). С. 150–161

2. Руденко М.В., Рулевська С.М. Естетичне виховання неповнолітніх засуджених дівчат у виховних колоніях як психолого-педагогічна проблема / Роль особистості у формуванні соціальних відносин у сучасному суспільстві. збірник наукових праць / [Калениченко Р.А., Ківенко Н.В., Корольчук М.С., Льовкіна О.Г., Осьодло В.І., Петухова І.О., Тарапатова Н.М. та ін.]; за загальною ред. Ківенко Н.В. Ірпінь : Вид-во Національного університету ДПС України, 2014. С. 244-249

3. Русанівський В. М. *Культура українського народу* : навч. посіб. / В. М. Русанівський, Г. Д. Вервес, М. В. Гончаренко. К. : Либідь, 1994. 272 с.

4. Тарасенко Г. С. Зв'язок естетичного і екологічного виховання та підготовка вчителя / Г. С. Тарасенко // Рідна шк. 2000. № 1. С. 71–74

5. Ушинський К. Д. *Вибрані педагогічні твори* : у 2 т. : пер. з рос. / редкол.: В. М. Столетов [та ін.]. К. : Радянська шк., 1983. Т. 1 : Теоретичні проблеми педагогіки / склав, підготував до друку Е. Д. Днепров ; за ред. О. І. Пискунова [та ін.]. 488 с.

<i>Кисельов Микита Дмитрович, Руденко Микола Васильович</i> ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ ТА ДИЗАЙНЕРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ.....	211
<i>Клименко Тарас Андрійович, Кулішенко Артур Ярославович</i> ТЕХНІЧНА ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ І ТЕХНІЧНА ПІДГОТОВКА У ФУТБОЛІ.....	218
<i>Кобзар Алла Юрївна, Розтопіра Віолетта Сергійвна</i> МОВЛЕННЄВІ МАНІПУЛЯЦІЇ У ДІЛОВОМУ СПІЛКУВАННІ: ТИПИ, ЗАСОБИ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ.....	220
<i>Колодій Наталія Вікторівна</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	222
<i>Корсун Сергій Іванович</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	225
<i>Корчова Галина Леонідівна, Чулінда Людмила Іванівна</i> SOME GLOBALIZATION CHANGES IN VOCATIONAL EDUCATION IN UKRAINE AT THE BEGINNING OF THE TWENTIETH CENTURY.....	227
<i>Корчова Галина Леонідівна, Шевчук Вікторія Григорівна</i> ЗАХИСТ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	232
<i>Костеріна Інна Анатоліївна, Кім Ксенія Яківна</i> ІНФОРМАЦІЙНА ПІДТРИМКА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ БІБЛІОТЕКИ КНУБА).....	237
<i>Кучеренко Сергій Миколайович</i> ПІДГОТОВКА ТА РОЗВИТОК СПЕЦІАЛІСТІВ З УПРАВЛІННЯ ПОДАТКОВИМИ РИЗИКАМИ.....	240
<i>Лапасько Світлана Володимирівна</i> ІНТЕГРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ МАРІЇ МОНТЕССОРІВ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....	243
<i>Литвинчук Олександра Костянтинівна, Красильник Юрій Семенович</i> ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....	248

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В КОНТЕКСТІ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VII Міжнародної конференції

(Київ, 14 листопада 2024 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*

Підписано до друку 03.01.2025. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 42,31. Обл.-вид. аркушів – 35,24.
Тираж 300

Виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03142, м. Київ, вул. В. Стуса, 22/1
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net